

Biomasse er et nødvendigt onde i den grønne omstilling

Vi kan ikke undvære biomassen, hvis vi vil være fossilfri, men samtidig møder den skepsis fra flere sider. Biomassen er ikke bare grønt guld, for den koster både miljø, klima og samfund dyrt.

Biomasse består blandt andet af trærester fra skove. Foto: [Oregon Department of Forestry](#), Flickr

Lea Pilsborg, 03.01.17

Da et flertal på Christiansborg aftalte at afskaffe PSO-afgiften i november 2016, lovede de samtidig, at de til foråret 2017 ville præsentere et forslag om at reducere omstillingen til biomasse, fordi den er ”samfundsøkonomisk uhensigtsmæssig”. Men hvad betyder dette, og hvad er egentligt problemet med at bruge biomasse? Svaret fra eksperter og tænketanke er, at både miljø, klima og den fælles pengepung betaler dyrt for omstillingen.

Et spørgsmål om prioritering

Biomasse består blandt andet af trærester, og selvom der er flere udfordringer ved anvendelsen, er ressourceknapheden det overordnede problem, fortæller professor i Agroøkologi- Klima og Vand ved Aarhus Universitet Jørgen E. Olesen:

>>Biomasse er en knap ressource, fordi vi har et begrænset areal, hvor vi kan producere den. Produktionen er dels betinget af klodens størrelse og de landmasser vi har, dels af klimaforhold og især tilgængeligheden af vand. Der er jo mange steder i verden, hvor det enten er for koldt eller for tørt til at have land- og skovbrug,<< siger Jørgen E. Olesen.

Brugen af biomasse er derfor i høj grad et spørgsmål om prioritering. Samtidig er der områder, hvor vi ikke har andre alternativer til de fossile brændstoffer end biomasse. Eksempelvis indenfor tung transport, hvor fly, skibe og lastvogne ikke kan køre på el, er brændsel baseret på biomasse derfor det eneste grønne alternativ.

Selvom der er områder, hvor vi (endnu) ikke kan undvære biomasse, så mener Jørgen E. Olesen, at det er en overgangsenergi:

>>Når det handler om el-produktion og varme, er det en midlertidig løsning. Det er det sikkert også på transportområdet, men her vil overgangen tage meget længere tid, fordi vi på nuværende tidspunkt ikke har de teknologiske løsninger, der kan erstatte flydende brændstoffer, << siger Jørgen E. Olesen.

Efterspørgsel omdanner kloden til en produktionsenhed.

Den grønne tænketank CONCITO er kritiske overfor brugen af biomasse, da de mener, at det ikke kan kaldes en vedvarende løsning. På baggrund af rapporten ”klimapåvirkningen fra biomasse og andre energikilder” som CONCITO udarbejdede i 2013 konkluderer de nemlig, at biomasse ikke er CO2-neutral:

>>Resultaterne viser, at stort set ingen af energikilderne med de valgte forudsætninger er CO2 – neutrale, og at flere af dem -afhængig af den valgte tidshorisont – kan have en udledning, der er på niveau med eller større end den fra de fossile energikilder, de erstatter,<< skriver de i rapporten.

Ifølge videnschef for CONCITO, Torben Chrintz, så stammer 30PCT. af den menneskeudledte CO2 fra afbrænding af biomasse. Han påpeger, at problemet dog ikke kun handler om CO2-udledning, da efterspørgslen på biomasse, altså på fødevarer, materialer og energi, har haft store negative konsekvenser for både klima, biodiversitet og natur, og også vil få det i fremtiden:

>>Det er kritisk, at vi også er begyndt at bruge biomasse i energisektoren, for vi taler om en potentiel mangedobling af efterspørgslen. Det hele bliver lavet om til en stor produktionsenhed, og så er det 'game over' for denne klode,<< understreger Torben Chrintz.

Derfor mener CONCITO ikke, at biomasse overhovedet burde anvendes, heller ikke som overgangsløsning, men Torben Chrintz anerkender dog, at der er visse områder, hvor vi endnu ikke kan gøre andet.

Biomasse er dyrt for samfundet

Argumentet "samfundsøkonomisk uhensigtsmæssigt" stammer fra en opfordring fra Klimarådet og betyder, at samfundet altid bør vælge den billigste løsning, når alt andet er lige. Opfordringen bygger på rapporten "Afgifter der forandrer", som Klimarådet præsenterede i juni 2016, hvor de skriver, at biomasse på lang sigt vil være en dyrere løsning for samfundet end elektriske varmepumper, selvom det på kort sigt er billigere at bruge biomasse til opvarmning.

>>Når vi ser bort fra afgifter, tilskud og lignende, så er det dyrere at producere varme med biomasse end med eldrevne varmepumper, fordi prisen på biomasse er højere end på el. Men fordi der er så høje afgifter på el, og biomasse helt er fritaget for energiafgift, er det fordelagtigt at producere varme med biomasse fremfor med eldrevne varmepumper, << forklarer Klimarådets formand, Peter B. Sørensen.

Den skæve afgift betyder, at varmepumpen ikke kan konkurrere med biomassen, selvom den økonomisk er en bedre løsning. Men selvom biomassen er en dyr løsning, mener Klimarådet dog, at vi ikke helt kan undvære den i fremtiden:

-Vi tror bestemt at biomassen kommer til at spille en permanent rolle i fremtidens energiforsyning. Vi skal bruge den som back-up, så vi har energi, når vinden ikke blæser og solen ikke skinner. Men på sigt skal biomassen nok primært bruges til at producere biogas og –brændsel, fordi der er dele af den tunge transportsektor, som er svær at omstille til el,<< siger Peter B. Sørensen.

Faktaboks: Biomasse

- Biomasse består af organisk materiale: Planter der har optaget kulstof ved fotosyntese.
- Normalt skelner man mellem tre former for biomasse:
 - Fast biomasse: Består af træpiller og flis. Bruges til opvarmning i kraftvarmeværker og i private hjem.
 - Flydende biomasse: Bruges til brændstof, fx biodiesel og bioethanol.
 - 1. Generation: Består af fødevarer som korn og oliefrø.
 - 2. Generation: Består af affald fra landbruget, fx halm.
 - Våd biomasse: Består af rester fra fødevarer og landbrug, fx gylle. Bruges til biogas.
- Biomasse bruges primært til el- og varmeproduktion i Danmark
 - Forbruget har været- og er stigende: siden år 2000 er forbruget fordoblet
 - Over 50% af fjernvarmeproduktionen består nu af biomasse.
- Kilder: Professor i Agroøkologi- Klima og Vand v. AAU Jørgen Eivind Olesen, Energistatistik 2015 (Energistyrelsen) , ”Folder: Biomasse til energi” (Dansk Energi), ”Afgifter der forandrer” (Klimarådet 2016)